

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 219/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Ľ. H., K., zastúpeného advokátom JUDr. T. P., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 NcC/15/2010 zo 16. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Ľ. H. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2010 doručená sťažnosť Ing. Ľ. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 NcC/15/2010 zo 16. apríla 2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že pred Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) prebieha konanie o zvýšenie výživného, ktoré prerokúva zákonná sudkyňa JUDr. D. D. (ďalej len „sudkyňa“). Sťažovateľ tvrdí, že vedenie konania touto zákonnou sudkyňou bolo namierené proti jeho osobe (uvádza aj podrobné dôvody), preto na pojednávaní 26. marca 2010 „vzniesol námietku zaujatosti“ a žiadal, aby zákonná sudkyňa bola vylúčená z prerokovania a rozhodovania tejto veci. Krajský súd uznesením sp. zn. 1 NcC/15/2010 zo 16. apríla 2010 o námietke rozhodol tak, že sudkyňa okresného súdu nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania tejto veci.

Sťažovateľ namieta, že interpretácia ustanovenia § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku krajským súdom je zjavne neodôvodnená. Je presvedčený o tom, že mu v jeho veci „neposkytuje súdnu ochranu nestranný súd“.

Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. L. H. vo veci namietaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46, ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach 1 NcC/15/2010-378, 7108225514, zo dňa 16. 04. 2010 porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie 1 NcC/15/2010-378, 7108225514, zo dňa 16. 04. 2010 Krajského súdu v Košiciach a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v čiastke 1 500,- EUR.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť trovy právneho zastupovania sťažovateľa.“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom v zásade nie je prípustné, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv nevyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecným súdom (IV. ÚS 201/04). Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, totiž nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00).

V okolnostiach daného prípadu krajský súd namietaným uznesením sp. zn. 1 NcC/15/2010 zo 16. apríla 2010 rozhodol, že sudkyňa nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania vecí na okresnom súde pod sp. zn. 27 P 300/2008.

Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavnoprocených princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

Podľa § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi, postupov a judikatúry všeobecného súdnictva sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy) dôvodom i na podanie dovolania [podľa § 237 písm. g) OSP (IV. ÚS 26/04, IV. ÚS 201/04)].

Sťažovateľ namieta, že uznesením krajského súdu, ktorým nevyhlásil zákonnú sudkyňu z prerokúvania a rozhodovania vecí, došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ uplatnil svoje námietky v konaní pred ústavným súdom bez toho, aby predtým svoje námietky vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu najprv predniesol v konaní pred dovolacím súdom. Posúdenie tejto námietky ústavným súdom v situácii, keď sa sťažovateľ ešte neobrátil na príslušný dovolací súd, t. j. nepodal dovolanie, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov (obdobne napr. IV. ÚS 201/04, IV. ÚS 161/08 a III. US 373/09).

Ak bol sťažovateľ toho názoru, že na jeho námietky krajský súd neprihliadol a rozhodol zjavne neodôvodnene, potom mal právo podať proti uzneseniu krajského súdu mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie. Ustanovenie § 237 písm. g) OSP zakladá totiž prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu aj skutočnosť, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. V tomto prípade teda opätovne existoval „iný súd“, a to Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací, povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa. Ústavný súd preto nemá dostatok právomoci na preskúmanie sťažovateľových námietok nezákonného sudcu, ktorá smerovala voči uzneseniu krajského súdu.

Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkým účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Takýto postup však vylučuje princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Preto sťažnosť v tomto konaní treba odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to aj v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Navyše ústavný súd k tomu poznamenáva, že pokiaľ by sa v ďalšom priebehu konania objavili nové skutočnosti objektívne a dôvodne vzbudzujúce pochybnosť o nestrannosti a nezaujatosti sudcu konajúceho v sťažovateľovej veci, môže sa sťažovateľ ochrany svojho práva na prerokovanie veci pred nezávislým a nestranným súdom domáhať vznesením novej námietky zaujatosti (§ 15a OSP), prípadne prostredníctvom opravných prostriedkov [§ 201 a § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. g) OSP, resp. § 237 písm. g) OSP], o čom svedčí aj judikatúra najvyššieho súdu, v zmysle ktorej: „Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle

ustanovenia § 237 písm. g) O. s. p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 153/96 z 21. augusta 1997).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2010